

דמי ניהול

מהם, ולמה הם כ"כ חשובים?

בקרנות פנסיה, ביטוחי מנהלים, קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וכלים פיננסיים אחרים יש מעין אותיות "קטנות" שהשפעה שלהן על הכספים שנקבל בסופה של תקופה היא גדולה מאוד - דמי הניהול של מנהל ההשקעות. אומנם סביר להניח שהיינו שמחים להיפטר מהם, אבל המציאות היא שלרוב הם בלתי נמנעים, שכן מדובר בשכר של מנהל ההשקעות בקרן הפנסיה, קופת הגמל, קרן הנאמנות וכו'. אלו הם כללי המשחק - הגופים האלו מנהלים את הכסף שלנו ואנחנו בתמורה משלמים להם דמי ניהול שנתיים.

השאלה היא כמה והאם דמי הניהול מוצדקים?

חשוב לציין שכיום, כשהריבית בתחתית, האפיקים הסולידיים מספקים תשואות נמוכות מאוד הקרובות לרצפה. התשואות האלו לא מצדיקות דמי ניהול גבוהים, ובמקרים לא מעטים זה דווקא המצב - דמי ניהול גבוהים ש"אוכלים" בעצם את כל התשואה, ולפעמים אפילו עולים עליה. באפיקים סולידיים קשה היום לייצר תשואה שנתית של 1%, זה יעד קשה להשגה ובפועל גם 0.5% זה לא עניין של מה בכך. לכן חשוב שתדעו מה דמי הניהול שלכם, כי כל עשירית אחוז קובעת, וגם שיש לכם אפשרות לעבור (ברוב המקרים - תלוי במכשיר הפיננסי) למנהלי השקעות שמציעים לכם עלויות/דמי ניהול נמוכים יותר.

אגב, המצב הזה נמשך כבר כמה שנים, והוא בולט בקרנות הנאמנות השקליות - קרנות נאמנות שמייצרות תשואה נמוכה יחסית בשנתיים האחרונות, אך יש מנהלי השקעות שגובים דמי ניהול של 0.5% ויותר באפיק הזה.

מהם דמי ניהול?

דמי ניהול הם עמלה שגובים מאיתנו גופים שונים עבור ניהול חשבונות, תיקי השקעות, קרנות, קופות וכן הלאה. דמי הניהול יעמדו לרוב על כמה עשיריות האחוז או על אחוזים בודדים מסכום ההשקעה, אבל יש בכך מלכודת שחייבים לשים לב אליה: מה שנראה על הנייר נמוך עלול להגיע בתוכניות ארוכות טווח לסכומים של עשרות או מאות אלפי שקלים. הבעיה היא שישראלים רבים פשוט לא שמים לב לדמי הניהול שהם משלמים, וגם לא מודעים לאפשרויות העומדות בפניהם לצמצם אותם באמצעות כמה פעולות די פשוטות.

על מה בעצם משלמים?

יש אנשים הסבורים שדמי הניהול הם בעיקר דרך של הגופים הפיננסיים "לעשות עלינו קופה", אבל מנקודת המבט של החברות הפיננסיות גביית דמי ניהול היא הגיונית ומתבקשת. את דמי הניהול אנחנו משלמים עבור קבלת ההחלטות ועבור הניהול השוטף בפועל במוצר הפנסיוני שלנו, בקרן הנאמנות, ובכלל בכל המכשירים הפיננסיים. דמי הניהול עשויים להיגבות באופן אחיד מכלל הלקוחות של אותו גוף, אם כי יש מכשירים פנסיוניים שבהם נקבעים לכל חוסך דמי ניהול משלו בהתאם למסלול, להיקף הכספים שמנוהלים בקרן הפנסיה ולמאפיינים הכלכליים של החוסך,

כמו גיל או רמת הכנסה. מעבר לכך, יש חשיבות גדולה אם הקרן הזו היא עצמאית – של הלקוח מול חברת ניהול ההשקעות, או שמדובר בכספים שמנוהלים דרך מקום עבודה. ככל שמקום העבודה יותר גדול ויותר חזק, אזי יכולת המיקוח שלו מול הגופים המוסדיים גדולה יותר, ובהתאמה דמי הניהול נמוכים יותר. כך לדוגמה, בניהול כספי הפנסיה של העובדים בחברת החשמל, הכוללים הפרשות שוטפות של המעסיק והעובד, דמי הניהול אפסיים.

צריך להבחין בין שני סוגים של דמי ניהול, או אם תרצו של אופן הגבייה שלהם. הסוג הראשון, שקיים ברוב המוצרים הפיננסיים, הוא דמי ניהול על סכום ההשקעה, דמי ניהול על הצבירה, שנגבים באופן תקופתי, כאחוז קבוע מכלל החיסכון שיש באותו מוצר. לדוגמה, יש לכם 100 אלף שקל בקרן הנאמנות ודמי הניהול הם 0.5%, אזי תשלמו דמי ניהול כוללים בסך של 500 שקל בשנה. הסוג השני הוא דמי ניהול מהפקדות, כשם כן הם, נגבים על כל הפקדה חדשה שנעשית למוצר הפיננסי, כך שהם לא ייגבו על קופות שאינן פעילות בנקודת זמן מסוימת. בישראל יש דמי ניהול מקסימליים שמותרים בחוק לכל מוצר, אך כמובן שהשאפה שלכם היא להיות כמה שיותר רחוקים מהם, לכיוון המינימום האפשרי.

גובה דמי הניהול

גם אם ברור מדוע נגבים דמי הניהול, עולה פעמים רבות שאלה אחרת: האם הם פשוט לא גבוהים מדי? ובכן, במקרים רבים כאמור מדובר בדמי ניהול גבוהים ולא פרופורציונליים, אבל זה בידיים שלכם. בכל אפיק השקעה יש תחרות בין הגופים המוסדיים – בחיסכון הפנסיוני יש תחרות גדולה, בתחום קופות הגמל התחרות חזקה, וגם בתעשיית קרנות הנאמנות. התחרות הזו גורמת לכך שלאורך זמן יש ירידה בדמי הניהול, ויש מנהלי השקעות שמציעים מכשירים עם דמי ניהול נמוכים. אז נכון שלא רק דמי הניהול חשובים, אנחנו רוצים להשקיע אצל מנהל השקעות שיוזע לייצר תשואה, אבל ככל שהסיכוי לתשואה נמוך יותר - ובאפיקים הסולידיים הסיכוי לתשואה נמוך במיוחד בגלל הריבית הנמוכה, החשיבות של בחירה על פי דמי הניהול עולה.

לכן צריך תמיד להיות עם האצבע על הדופק ולבחון את תשואת ההשקעה ואת דמי הניהול שאתם משלמים. במקרים מסוימים, בעיקר בחיסכון פנסיוני – קרנות פנסיה, קופות גמל, מספיק שתבקשו להפחית את דמי הניהול כדי שמנהל הקרן הקופה יסכים. אם תנפנפו בעזיבה, בכלל הסיכוי שלכם לקבל תנאים טובים יותר, יגדל.

על כל פנים, דמי הניהול המקסימליים בחיסכון הפנסיוני נכון לסוף 2016 הם:

קרנות פנסיה – החברות יכולות לגבות עד 0.5% מהצבירה ו-6% מההפקדות.
קופות גמל – עד 1.05% מהצבירה ו-4% מההפקדות. כיום, רוב הגופים הפיננסיים גובים רק דמי ניהול על הצבירה, בייחוד בקופות החדשות, שנפתחו מאז 2015.
ביטוח מנהלים – עד 1.05% מהצבירה ו-4% מההפקדות.
קרן השתלמות – נגבים דמי ניהול על הצבירה בלבד, בגובה מקסימלי של 2% לשנה. כדי להבין את רוע הגזירה שבדמי ניהול גבוהים "מדי", ניקח דוגמה כללית וסכמטית מאוד. שימו לב שהדוגמה בסיסית ולא מתייחסת לשאלות כמו ריביות או תשואות, שמשיפיעות כמובן על אטרקטיביות המוצר הפיננסי. נניח חוסך אשר מרוויח 15,000 שקל בחודש ומפקיד לקופת גמל בכל חודש 2,625 שקל, על פי החישוב של הפרשה בגובה 17.5% מהמשכורת. בתקופה של 30 שנה היו אמורים להצטבר לו בקרן, בלי הריביות והתשואות, לפחות כ-945,000 שקל (2,625 שקל כפול 12 כפול 30). בהנחה שדמי הניהול שהוא משלם הם מקסימליים, על ההפקדות הוא ישלם 4%, כלומר 105 שקל בחודש, 1,260 שקל בשנה וכ-37,800 שקל בתקופה של 30 שנה. על הצבירה הוא משלם בכל שנה 1.05%: החל מכ-330 שקל לפחות בשנה הראשונה וסכום שתופח בצורה משמעותית בשנים האחרונות, ככל שהצבירה עולה (לכן זה בלתי אפשרי לחשב מראש את דמי הניהול האלה). בקיצור, בלי להיכנס לחישובים פרטניים ברור שמדובר כאן בסכומים של עשרות ולרוב גם מאות אלפי שקלים שנגזלים מהחיסכון שלכם. לכן, גם אם האדם שמוכר לכם את התוכנית הפיננסית יטען שמדובר "רק" בשקלים בודדים בחודש, או בעשרות שקלים בשנה, דעו לכם **שבפועל יכול להיות שמדובר בסכומים גבוהים מאוד**. אתם עלולים לגלות שעשרות אחוזים, או אפילו שליש מהחיסכון שלכם, מועבר לגופים השונים במסגרת דמי הניהול.

הנה חישוב הרבה יותר מדויק – במחשבון השפעת דמי הניהול על פנסיה, תוכלו לבחון כמה כסף יהיה לכם בסוף התקופה, וכן לבדוק כמה כסף יהיה לכם בהנחה שתעברו לפנסיה ברירת מחדל, המאפשרת ניהול פנסיוני בדמי ניהול מאוד נמוכים (על קרנות פנסיה ברירת מחדל תוכלו לקרוא כאן). ההפרשים עשויים להיות ענקיים – מאות אלפי שקלים – שווה לבדוק!

נקודה שחשוב להתעכב עליה היא שככל שלאדם מסוים יש "כוח" מול הגוף הפיננסי, כך תנאי דמי הניהול שלו יכולים להיות משופרים. זו גם כאמור הסיבה לכך שאנשים העובדים בגופים גדולים נהנים לא פעם מדמי ניהול מופחתים. שמות כלכליים חזקים מקנים לעובדים שלהם תנאים אטרקטיביים של דמי ניהול, כפי שתוכלו לראות בבדיקה שביצענו עבורכם לפני מספר שנים. אם אתם עובדים בבזק, במיקרוסופט, באלביט מערכות, בבנק הפועלים ובגופים אחרים תוכלו להצטרף לתוכניות שונות עם דמי ניהול נמוכים. המצב הזה מעט אבסורדי מכיוון שהוא מעניק תנאים טובים יותר ל"חזקים", ובכך מחזק את מעמדם על חשבונם של ה"חלשים", שלוקחים חלק

משמעותי יותר במימון של בעלי ההכנסות הגבוהות ואלה העובדים בגופים המסודרים. אבל המצב הזה הוא עובדה, ואפילו די מקובל בלא מעט זירות כלכליות כיום.

צריך לזכור שזה לא בהכרח שמקום עבודה גדול באמת יוכל להבטיח לכם דמי ניהול משתלמים. יש מקרים שבהם "בחוץ" תוכלו למצוא תנאים אטרקטיביים יותר. נסו לבדוק את דמי הניהול ביחס לשיעור המקסימלי שניתן לגבות, אבל בעיקר ביחס להצעות אחרות שאתם נתקלים בהן. לפעמים תוכלו להקטין את דמי הניהול בהגדלת הסכום שאתם מפקידים, אבל מומלץ שלא "להתפרע" יותר מדי אלא לבחור בסכום סביר, שלא יחנוק אתכם או יקשה עליכם בחיי היום יום. כדי להגיע לעתיד, חשוב ככל שיהיה, צריך קודם כל לעבור את ההווה.

כלים לבחינת דמי הניהול

כל אדם חייב לבדוק את דמי הניהול שהוא משלם בפועל, ולנסות כמובן להוריד אותם. במעמד ההצטרפות לקרן, קופה או כל מוצר אחר הגובה דמי ניהול, בדקו מה דמי הניהול שאתם אמורים לשלם עבור הקפדה וחיסכון גם יחד. כשאתם מקבלים את הדוחות החודשיים, הרבעוניים או השנתיים, בדקו שוב את גובה דמי הניהול. חשוב לראות אם דמי הניהול משתנים לרעה, וזה בהחלט יכול לקרות עקב שינוי בדמי הניהול בתוך התקופה או בגלל טעות טכנית (או אם תרצו "שיטת מצליח"). כמו כן, יש מקרים של שינוי בתנאי התוכנית או התניה שנעשתה מראש לגבי דמי הניהול – נניח דמי ניהול מופחתים לשנה או לשנתיים, ולאחר מכן העלאה שלהם. בכל מקרה מומלץ להיות עם האצבע על הדופק ולקחת בחשבון שהאחריות לביצוע הבדיקות האלה היא שלכם.

דוגמא למחשבון:

יש כיום כלים שיכולים להקל עליכם את מלאכת החישוב וההשוואה של דמי הניהול. באתר שלנו תמצאו מחשבוני שונים שיאפשרו לכם לחשב, בפשטות, את ההשפעה של דמי הניהול במוצרים השונים על החיסכון שלכם. כל שתצטרכו לעשות הוא להגדיר מהו סכום ההשקעה במוצר הפנסיוני ומהם דמי הניהול שאתם משלמים בפועל, לעומת אלה שהגדרנו כמומלצים. הכלי הזה יציג עבורכם את דמי הניהול בכל אחד מהמצבים, מה שיאפשר לכם להבין את משמעותו של כל שינוי

בדמי הניהול. המחשבוני האלה מספקים מידע כללי ולא מחייב, מאחר שפרמטרים שונים משפיעים על כל מוצר פיננסי מבחינת התשואה, אבל הם בהחלט יאפשרו לכם להבין מי נגד מי.

אתר גמל נט, כלי של אגף שוק ההון הביטוח והחיסכון במשרד האוצר, הוא מקום נוסף שבו אתם יכולים להתחיל את החיפוש שלכם אחר הקרן, הקופה, הביטוח או תכנית החיסכון האידיאלית. לגבי כל מוצר שאתם מעוניינים לבדוק תוכלו לראות את התשואות המצטברות לתקופת הדיווח ולפרקי זמן של שלוש או חמש שנים אחורנית, שיעור הריבית חסרת הסיכון, שיעור ממוצע של דמי הניהול בקופה, יתרת הנכסים, הצבירה נטו ועוד פרמטרים שצריכים להשפיע על ההחלטה שתקבלו בסופו של דבר. מידע נוסף והתנסות במערכת תוכלו למצוא כאן.

מחשבון דמי הניהול של משרד האוצר הוא כלי נוסף שיכול לעזור לכם. הוא מציג את דמי הניהול המוצעים על ידי חברות וגופי הביטוח, הפנסיה והגמל. מה שנדרש לעשות הוא לבחור מוצרים להצגה/בדיקה ולמלא את המעמד שלכם (שכירים או עצמאים), הגיל, סכום הצבירה הנוכחי, סכום ההפקדה החודשי ודמי הניהול הנוכחיים, הן מההפקדה והן מהצבירה. הכלי יציג עבורכם את ההצעות של הגופים הפיננסיים השונים, ואת דמי הניהול שצריך לשלם להם בכל אחד מהמקרים. זהו לא הפרמטר היחיד שאתם צריכים להתחשב בו, כפי שנראה בהמשך, אבל הוא בהחלט צריך להיות חלק מרכזי בבחירה שאתם מבצעים.

לא רק דמי ניהול

חברות רבות מנסות לפתות לקוחות או חוסכים חדשים באמצעות דמי ניהול הנמוכים מהמוצע או אפילו מהמקובל בתחום. אבל האם זה באמת אטרקטיבי? כאן עולה שאלה חשובה מאוד, שהתשובה עליה לא בהכרח ברורה. יש שטוענים כי לא רק דמי הניהול הם שצריכים להעסיק אתכם, אלא בעיקר התשואות: קרן או תוכנית שלא צוברים עבורכם תשואות יהיו לא יעילות, גם אם דמי הניהול שלהן נמוכים. אלא שכיום, בעידן של ריבית אפסית, התשואות נמוכות, וזה מחזק את קריטריון ההשקעה לפי שיעור דמי הניהול. הגישה השנייה גורסת כי עיקר החיסכון יכול להתקבל דרך הפחתת דמי הניהול – כשידוע שהם עשויים להגיע אפילו לכ-30%-40% מהצבירה - ולכן מוצרים עם תשואות נמוכות אבל גם דמי ניהול נמוכים יהיו אטרקטיביים יותר.

צריך לקחת בחשבון שהתחום הזה הוא נזיל והמצב עשוי להשתנות בכל שנה ולאורך תקופות ארוכות. רצוי שהשאיפה שלכם בכל מקרה תהיה הפחתה של דמי הניהול ושיעור תשואה סביר בהחלט. כל מוצר שמתקרב לקיים את התנאים האלה, יכול בהחלט להיות פתרון פיננסי טוב עבורכם. אל תהססו לבדוק כמה שיותר הצעות לפני שאתם מחליטים לכאן או לכאן, לעמת את הגופים הפיננסיים עם המתחרים, להתמקח ולנסות לשפר את התנאים. זכרו כי בניגוד למה שרבים חושבים, דווקא כן יש לכם מספיק כוח בידיים.

במידה ואינכם בטוחים בגובה דמי הניהול הנגבים מכם, אתם מוזמנים ליצור איתי קשר ואסביר במפורט ☺

* כל הזכויות שמורות לאתר Hon – במאמר הפורסם ב 08/2021 [קישור למאמר המקורי כאן](#)
**האמור אינו מהווה תחליף לייעוץ השקעות, ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ אישי, המתחשב בנתונים ובצרכים של כל אדם ואין בשירות משום המלצה או חוות דעת, ואינו בא במקום שיקול דעת עצמאי של הקורא.

